

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штамперија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ СТАО

Рим, 1 нов.

Јучерашњи дан, може се рећи, био је у главном карактеристичан нашом реакцијом према непријатељу, захваљујући још сталном агресивном држању наших трупа, које се користе природним теренским препрекама за непријатеља.

Морал људи даје сигурне изгледе за будућност.

Јучерашњи дан је прошао на више тачака фронта добро по нас и показао неповољне резултате за непријатеља. У ствари је најпре велики број непријатеља успео, под повољним климатским околностима, да продре у област Гаљо и на околне висове, покушавајући да пробије нашу линију. Намера је била очевидна, пошто је Гаљо центар комуникације за седам општина. Запрећено је било нашем крилу и саобраћајним правцима према Азјаго. Наше трупе смело су омеле ову опасност, одбивши јаку непријатељску снагу наневши му велике губитке и добивши заробљеника.

У борбама код Гаљо показала се још једном величанствена отпорна снага и агресивни дух наших пешачких бригада из Пизе и Тоскане, берсаљера и нових одељења за напад који, издржавајући сталну артиљеријску ватру и страшне непријатељске пешадијске нападе, сами су прелазили у бесне противнападе, враћајући положаје и потискујући непријатеља од корака на корак, из куће у кућу.

Сваког дана све се више осећа васкрсење духова код трупа. У долини Сугана наша одељења су се одупрла надмоћнијем непријатељу, одбивши га на његове положаје.

Агресивне борбе наших трупа су утврђене и близу ушка Пјаве. Целом дужином Пјаве непријатељска активност је тучена нашом реакцијом.

Терешченко о политици Русије

II.

Допустите да вам још кажем, да садашњи рат има своја три разна основна елемента, а то су: стратегијски проблем, који војска има да реши, проблем активне политике и економске везе и односи у садашњости и будућности. Пре но што бих прешао да са становишта Русије говорим о тим трима елементима, ваља најпре нешто да напоменем о садашњој ситуацији у непријатељским земљама. Што се тиче стратегијске ситуације, категорички се тврди и одговара на питање, да ли су Централне Силе победиле на бојноме пољу или нису. Ја мислим да оне нису победиоци. Потпуна победа значи остварење свога разорнога плана и уништење противника, а устро-немачке силе нису у томе успеле и њихов је план одавно промашио, још од битке на Марни, када су те силе задржане испред Париза. Отада је непријатељ прешао у дефанзиву, јер није могао да оствари своје планове. Сада противник дејствује на осталим странама на којима наилази на мање отпара, пустоше-

ћи области, или наваљује онде где је, услед наших заблуда или наше слабости, могао лако да дође до успеха. Непријатељ је ипак промашио у своје великом плану, са којим је ушао у рат, а који је био убрзо устављен и ометен. Тај је план требао као једним ударом маља да обезбеди триумф жељама немачких империјалиста о хегемонији у свету (живо одобравање). Немачки народ доживео је потпуно исту стратегијску невољу и неуспех, када смо ми својом офанзивом омели и зауставили несрећу, која је задесила нашега савезника Италију. Из тих епизода опште борбе види се да противник није могао да обезбеди себи дефинитивну победу. Он је затим покушавао са поновним напорима, који су све више и све јасније показивали коме све он крајњем циљу тежи. И заиста, за време рата није се толико дебатовало о питању односно мира, колико то чине органи немачке владе према немачкој публици. Само треба констатовати, да немачке изјаве о томе нису увек искрене и да

се доста пута чак свим разликују од праве истине. Довољно је сетити се тога ради скорашњег говора немачког државног секретара фон Килмана, у коме је он, између осталог, рекао, да Немачка неће више пружити руку за измирење. Међутим, ја вам могу јодмах и категорички да изјавим, да је то неистина и да је Немачка то вршила и после папске ноте, а можда ћете ускоро сазнати и за друге њене сличне кораке.

Ако се на савезничкој страни често захтевало објављивање политичких уговора ранијих влада и ако се претпостављало да су они у супротности са интересима тих држава и земаља које су у питању, ипак ваља, насупрот томе, рећи, да ми до сада нисмо никако успели да сазнамо нити детаљне обавезе, што су их међу собом примале Централне Државе једна према другој, нити њихове циљеве у овоме рату.

Да бисмо дошли до сигурних података о томе, морамо употребити друга средства и начине. Пошто познајемо политичке шефове немачкога народа и знамо да тај народ послушно и слепо следује њима, ми можемо, према саопштењима њихових државника и научника, да утврдимо програме, о којима су они дискутовали и износили их у својој штампи ове и прошле године, или можемо да сазнамо из дискусија у Рајхстагу политичке идеје оних људи, који управљају немачком политиком. Треба, дакле, према томе утврдити немачке жеље и планове у овоме рату и у том погледу се могу Немци поделити у два табора: у анексионисте и антианексионисте.

Прве предводе војвода од Мекленбург-Шверина и адмирал Тирпиц, и они су у својим освојачким тежњама упрли најпре погледе и тежње на запад, као и на белгијске и француске колоније. Друга група, која је узела за своје главно начело познату девизу »Дранг нах Остен«, тежи проширењу Немачке путем мирног економског освајања, гурајући је тога ради

на Исток са својим великим и пространим планом од Анвера до Басоре и са још нарочитим намерама према Русији. Ова друга група има за сада уза се претежну већину немачкога народа и поставља себи циљеве, који се ипак не могу да обележе као анексионистички, и ако су сви од реда империјалистички.

Такву своју политику Немачка нарочито мисли да примени према Русији, тежећи да је изолује од европскога запада, само не помоћу анексија, него мирним раздвајањем и освајањем, стварајући у Русији политичке аутономије и целине, које би биле привредно и политички слабе и које би стога гравитирале Немачкој, сачињавајући на тај начин као некакав бедем око Русије, који би је одвајао од осталог запада. За Немачку је главно да одстрани ону опасност, у коју би је довело собом уједињење целе Русије и њене везе са западом, и да олакша мирно продирање немачкој роби. То је главни план Немачке према нашој земљи. Стога не само чланови умерених партија у Рајхстагу, не-

го и извесни представници немачке социјал-демократске већине придају нарочито велики значај томе проблему стварања политичко-аутономних области у Русији.

На супрот томе, »Русија има да изјави енергично и одлучно, да неће никако трпети да на тај начин буде лишена својих излаза на онај део Северног Леденог Мора, који и зими остаје незамрзнут.« (Живо одобравање на десници и у центру и само на неким клупама левице).

ЗВЕЗДИЦЕ

Већ је толико времена, пет година, од када се у борби за отаџбину и уједињење, одвикло од редовног посла...

Неколико ђака, који треба да иду и да продуже школу, давно су већ добили јаку браду у рову. И сад пред полазак нашли се у једној кафани стари познаници из гимназије и са Универзитета. Говоре о свом будућем школовању. Весело, свеж младићски разговор.

Један ће од њих:

— Да је нешто да устане Свети Сава да благослови Српцад!

Гаргантуа

ДОБРОВОЉЦИ

Марсељ, 20 септ.

Долазак првог батаљона југословенских добровољаца уз Америке у Марсељ дао је прилике да се манифестују, с једне стране симпатије наших моћних савезника а нарочито Француза према нашем троимеом народу, и с друге, наше искрено признање према свему ономе што се чини да се олакша тешка судбина нашем намученом народу. О томе смо добили овај извештај:

У 7 и по часова 12 септембра, са музиком на челу, кренуо се батаљон из касарне на овдашњој префектури, пред којом се, на тргу имала обавити свечаност око дочека добровољаца. При проласку кроз варош, батаљон је био предмет одушевљених овација. Трг је био прекривен масом света обојега пола, који је дошао да види и поздрави српске добровољце.

После говора генерала Рашића, председник Југословенског Одбора, и-р. Хинко Хинковић, Поздравио је добро вољце овим говором:

»Драга браћо, мида јунаци моји!

Срце ми се шири у грудима од неописаног миља, што вас у име Југословенског Одбора могу да поздравим овђе, у Француској, на класичном тлу слободе.

Ви похрвисте преко океана, да у име троименог али јединственог нашег народа хрватско-српско-словеначког који јоште чама у тамници аустро мађарској са пушком у руци очитујете наше ратне циљеве.

Хрвати међу вама окитише своју чету славним именом Зрињског; а уз наше љубљене народне вије се пред редовима вашим поносно и барјак амерички.

Ова два симбола означају вјерно зашто ратујемо. Име Зрињски је бунтовнички крик нашег потлаченог народа против столетних крвника наших Хабсбурговаца. А на звездезаставу написао је онај велики муж, који је на челу Сједињених Држава, лозинку: Сваки је народ ковач своје среће; сваки, био мален или велик, има по Богу право да сам опредељује своју судбину.

Ево дакле шта хоћемо. Хоћемо да се ослободимо испод

аустро-мађарског јарма и хоће да се, према признатом нам праву самоопредељења, уједињимо са Србијом и Црном Гором у једну јединствену демократску државу.

Темељни је услов остварење овог нашег идеала слом Аустроугарске. Само на њеним развалинама може да се диже дом наше уједињене државе.

Но испуњење народних тежња је такођер и саставан део свеукупних ратних циљева, за које се боре наши велики Савезници у овој орјанској борби између права и силе. Јер без нашег ослобођења и уједињења не може да буде трајног светског мира.

Да се уклоните биједи и прогонствама, морали сте бежати од рођених своје грудне. У великодушном крилу америчког народа нашли сте уочиште. А сада, напуштајући свој мирни живот, своју породицу, своје жене и дјерећице, ви се добровољно враћате преко мора. Зашто? Зато, да под сјеном славне заставе америчке, с којом се у вашим редовима поносно слушају и наше тробојнице, донесите слободу патничкој нашој домовини. Раме уз раме са јуначком војском српском, ви ћете ишћерати из свих наших земаља перфидног Швабу, бахатог Мађара и варварског Бугарина. Ви ћете се вратити у уједињену нашу домовину као осветници и ослободбодци. Ви ћете бити творци нове наше државе и суродници новог доба које свиће. А будућа ће ваша покољења харно се сјечати племенитих дјетезова, који су жртвујући се за народну ствар исписали сјајан један лист у повјести човечанства.

Пратио вас Свемогући Бог, браћо. Живела уједињена држава Срба, Хрвата и Словенаца.

Завршавајући свој говор позвао је добровољце да заједно с њим ускликну поздрав Краљу Троједне Краљевине Петру I и Његовом Дому.

Говор америчког пуковника Ели, изасланика генерала Першинга главног команданта америчке војске у Француској, која је добровољце поздравио на енглеском језику, изражавајући жељу да их слава српских јунака, њихових старих ратних другова, одведе у њихова депа, родна места, био је громко пропраћен са »Ура« и »Живео«.

ЗАКЛЕТВА

»Југословенска Држава«, орган Југословенске Народне Одбране у Америци, доноси, да је прва добровољачка чета, Срба, Хрвата и Словенаца, »Зрињски« при поласку из Америке положила ову заклетву:

»Заклињем се пустим гробљем моје патничке Србије — заклињем се вешалима и уздасима оковане Хрватске — заклињем се сузним молитвама моје погажене

Словеначке — Заклињем се великим Богом Права, Правде и Истине. Да нећу клонити у непомирљивој светој борби за ослобођење мога распетог народа Југословенског и за уједињење раскиданих уда моје тужне домовине«.

ОСВЕТА

Париз, 1 нов.

Према сигурним изворима Немци поступају врло сурово према двојци познатих француских авијатичара, Гороу и Маршалу, које су заробили. Тако је Маршал кажњен са осамнаест дана затвора што је једног дана пропустио да се упише у дневну књигу а Гаро је премештен у логор у Бургу, где је начин живота много строжији.

ПРВИ НАПАД

Рим, 1 нов.

Први нападима на италијанске положаје управљали су генерали фон Белов и Боројевић. Из баварског извора сазнаје се да су прве нападне трупе изгубиле до 13 октобра 13.000 погинулих са два генерала, команданта дивизије. Али је ова цифра извесно далеко испод стварности.

Непријатељ је имао мали плен, јер су Италијани успели да са угрожених положаја извуку сву тешку и лаку артиљерију.

ТУРСКИ ПОРАЗ

Лондон, 1 нов.

Наш дописник јавља из Палестине, да се енглеске трупе налазе 30 миља од Јерусалима. Од 17. октобра Турци су изгубили 10.000 људи, не рачунајући 5000 заробљеника. У свима варошима становништво одушевљено дочекује наше трупе. Гоњење непријатеља и даље траје.

Војни критичар »Вестминстер Газет«, говорећи о енглеским победама у Палестини, каже да је план генерала Алемби изненадио Турке у тој мери, да се не могу зауставити.

БРИГА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ

Рим, 1 нов.

Влада се труди да што брже уреди стање избеглица из Фриули. Она их упућује у разне пределе, где су већ сиремљени логори и сва средства за снабдевање. Подсекретар у министарству унутрашњих дела г. Боничели, лично управља делењем помоћи и прибирањем избеглица.

Министарство унутрашњих дела постараће се да се избеглицама нађе рада.

ПРЕД ЈЕРУСАЛИМОМ

Лондон, 1 нов.

Дописник енглеске штампе телеграфише из Палестине, да енглеске трупе и даље енергично гоне Турке на широком фронту. Непријатељ се насилно повлачи и његове заштитнице дају јаког отпора.

Кад су наше трупе ушле у Вади-ел Хеси и у њему се утврдили, Турци су извршили против њих шест снажних, али врло скуних, против на-

пада, и мало су сузбили наше лево крило. Наше су трупе поново извршиле јак напад те су ве само повратиле изгубљени терен, него су још натерале непријатеља на брже повлачење.

Аустралијанци су 27 октобра запленили 13 топова. Свакога дана плен је све већи. До сада смо већ задобили 73 топа и преко 5000 заробљеника.

Вероватно је да су други топови закопани у песку. Непријатељ је претрпео тешке губитке. Један заробљеник је изјавио да је дивизија, у којој је он био, изгубила половину својих ефектива.

Наш фронт поступно се помиче. 29 октобра у ноћ наша је коњица ушла у више стародревних вароши као што је Ахход. Турци и даље пустоше сва места која напуштају. Последњи извештаји јављају да је Тулис, који се налази северисточно од Аскалона, сав у пламену.

ПЕНЛЕВЕ И КЕРЕНСКИ

Париз, 1 нов.

Овде је недавно дошао из Русије г. Рубановић, члан извршног одбора сељачког Совјета и члан централне управе револуционарне социјалистичке странке. Он је био код председника владе г. Пенлевеа и предао му писмо г. Керенског.

Рубановићу су социјалисте и сељаци понудили Кандидатуру у изборима за Уставотворну Скупштину.

НОВОСТИ

ВЕЛИКИ КОНЦЕРТ

Вечарас у 9 и по часова, Оркестар Краљеве Гарде, под управом вишег капелника г. Станислава Биничког, приређује велики уметнички концерт у дворани »Синема-Палас«, у корист интернираних српских уметника. Програм: 1. део: 1. Увертира »Косово«; 2. а) Берлиоз-Вебер: Позив на игру, б) Берлиоз: Проклетство Фауста (Марш); 3. Сен Саенс: »Фантазија из опере „Самсон и Давид“; 4. Сини-гала: Пијемонтеске игре бр. 1 и бр. 2.

II део: 5. Менделсон: Увертира »Сан летње ноћи«; 6. Сарасата: а) Шпанска игра, б) Циганска мелодија (наредник В. Фрајт); 7. Бинички: Мијатокве, — српске севаљинке; 8. Гринг: Пер-Гинт суита; а) Свитање, б) Осина смрт, в) Анитрина игра, г) У дворани горског краља.

Почетак концерта тачно у 9 и по часова у вече. За време извођења сва врата дворане биће затворена. Улазнице се могу добити на благајни Синема-Палас.

Цена места: Резервирани партер 10 драхми, партер 6 драхми, а ложа 60 драхми.

ПОВЕРЕЊЕ СА УЛИЦЕ

Базел, 1 нов.

Све мађарске странке, које помажу владу држале су јуче састанак и одлучиле да сазову једну конференцију, на којој ће изјавити да имају непоколебљиво поверење у данашњу владу, не изузимајући ни министра унутрашњих дела Угрова.

Граф Андрашају повериће се да саопшти Векерлу ово поверење.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Источна војска. — Артиљеријска активност нарочито жива у кључу Црне и западно од Дојранског Језера. У кључу Црне и на koti 1050 Бугара су напали, али су их одбиле италијанске трупе.

Извештај Штаба Источне Војске. — Преко ноћ је било борбе на италијанском фронту у намери да извидимо непријатељске положаје. Данас је киша спречила сваку озбиљну операцију.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Ноћу између 29 и 30 октобра на висоравни Ајзаго непријатељ је са великим снагама поновио своје нападе на наше положаје код Гаљо —Лангаре и Малета ди Гаљо. После огорчене борбе ми смо последњим противнападом дефинитивно одбили непријатеља, задавши му тешке губитке. Девети пешачки пук (Краљичин пук) и веронски

алпијски батаљони, потпомогнути нашом артиљеријом свих калибара, истакли су се својим јунашством.

Код Канове, западно од Ајзага, 16 јуришни батаљон напао је једно непријатељско одељење, и заробило га.

Од Бренте до доњег тока реке Пјаве непријатељу, чије наступање је до сада задржано нашим заштитницама и рђавим путевима, окупирао је територију коју смо евакуисали, и сада се налази у контакту са нашим линијама.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Румунски фронт. — Ништа важније. Сукоби патрола на разни секторима и средња активност артиљерије. У области села Крангени и Максиневи, на Серету руске батерије су растерале непријатељске групе, које су изашле из ровова и покушале да се братиме.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Лицезу је потписала Орландова влада.

ЦИРИХ. — Војне власти послале су више батаљона да пазе на италијанску и аустријску границу.

БЕРН. — Граф Карољи је стигао у Берн.

ЖЕНЕВА. — Бечки »Цајт« пише да би оставка Векерлеовог кабинета значила повратак на владу графа Тисе.

РИМ. — Многи војници који се као рањеници налазе на оеуству, пријавили су се добровољно, да се врате у своје пукове за борбу против непријатеља.

ЛОНДОН. — Дописник »Тајмс« са румунског фронта телеграфише, да су различне трупе на италијанском фронту већином са румунског фронта.

РИМ. — Укупан број аустро немачких дивизија утврђен је званично на 75, не рачунајући турске и бугарске дивизије о којима се нема довољно података.

АМСТЕРДАМ. — Немачки листови кажу да су мозаици на келнској катедрали замењени обичним стаклом из бојазни од бомбардовања аероплана.

ПАРИЗ. — При повратку из Рима, Лојд Џорџ је у Паризу посетио г. Венцелоса и остао је у посети цео сат.

ЛОНДОН. — Званично јављају: за последње две недеље заробили смо 338 Европљана и 322 аскера и запленили последњих десет немачких моринеских топова у Источној Африци.

РИМ. — Краљ Виктор Емануеле је упутио италијанском народу прокламацију, позивајући га да отера непријатеља. Проклама-

цију је потписала Орландова влада.

ЦИРИХ. — Војне власти послале су више батаљона да пазе на италијанску и аустријску границу.

ЛОНДОН. — Нови вице канцелар је шеф групе прогресиста. Од 1895 до 1912 био је председник виртембершког сабора. Фридберг је израђив парламентарца. Од 1886 он припада национално - либералној странци; а од дужег времена је професор политичких наука на универзитету у Хале.

ЦИРИХ. — »Цајт« жучно напада изјаву Радославова, да је оскудица у Бугарској наступила због рђаве немачке организације и због извоза бугарске хране у Немачкој. Сви немачки листови траже објашњења од Радославова.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈ

31. октобра слабија ватрена активност. Ноћас смо ватром одбили непријатељску патролу у реону Кукуруза.

МАЛИ ОГЛАСИ

Фабрика »Нова Турнава« продаје нисту комолицу од једног кола на више, као и чист ковак и рум. Налази се у улици »Виктор Иго« бр. 3 — испод хотел »Телеграф«. 2-10

Као старалац масе бив. пуковника Чедо Поповића, продајем једну кобицу са жирбетом и јакама прибором, својом Поповића. За услов обратити се г. Радоју Обрадовићу пеш. потпук. — Микра, депо официра. Кобица се налази у Текели. Старалац масе Душан Димитријевић, секретар суда — Крф.